

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Tisočletni spomin smrti sv. Metoda.

Prihodnje leto, 6. maja bode tisoč let, da je v moravskem Velehradu preminol vladika sv. Metod, ki je v tisti mračni dobi poleg brata svojega sv. Cirila hodil po slovanskih pokrajinah in rodovom slovanskim ucepljal prve resnice svete vere, ob jednem prve kali omike. Življenje teh dveh svetih bratov popisano je na prvi etrani slovanske povestnice kulturne, ker ta povestnica se pričinja baš s tem znamenitim življenjem, iz življenja njijinega je prišlo slovanskemu rodu versko in narodno življenje. Vsak Slovan se torej s sveto zahvalnostjo ozira ná-nje, in kadar je bilo treba proslaviti je, vsikdar bili so vsi Slovani radostno pripravljani, znamenitih dogodkov v življenju svojih prvoučiteljev in narodnih svetnikov spominati se j vno in javno obradostiti se posvečenemu pričetku svoje prosvete. Kdo bi našteval vse slavnosti, ki so jih slovanski narodi že napravili v spomin svojima apostoloma? Saj je veliko teh slavnosti, teh slovanskih praznikov bilo v polpreteklem času, osobito v drugej polovici sedanjega veka, tako da so slehernemu še v dobrem, radostnem spominu.

In znova prihaja bliže in bliže vesela prilika, da Slovani morejo oživiti spomine svoje na sveto, a tudi blagovito življenje bratov Solunskih, da bodo v krilu sv. Cirila in Metoda zbrani vsi, kakor svoji bratje, zjedinjeni v njijinem, kakor čar delujošem imenu. Že se oglašajo prve vesti, kakó se ima proslaviti tisočletnica smrti sv. Metoda po vsej širni slovanski zemlji — kajti da se sploh ima proslaviti, o tem dandanes mej probujenimi Slovani nikjer ni nobene dvojbe. Borbe, ki jih avstrijski Slovani baš sedaj imajo v svojih deželah po raznih zastopih z zoperniki svojimi, te so sicer še krive, da se vprašanje o tisočletnem spominu blažene Metodove smrti še ne razpravlja v javnosti in da so le posamezni glasovi prišli v časopisih, kaj da se za slavnost ukrepa v tej ali onej, od Slovanov za svoj dom spoznani avstrijski kronovini. Sigurno pa pride o svojem, pravem času to slovansko vprašanje tudi v Avstriji v pretres in najmanj pozabimo Slovenci rodoljubne in svete dolžnosti, tudi mi bomo z navdušenjem gledali, da se v naših prastarih domovih z vso častjo praznuje smrti dan, ki je bil svetemu Metodu napočil pred tisoč leti.

Danes nam je poudarjati, da so si Rusi že zamislili nekoliko ertéza za rečeno proslavljanje ter učinili za njo veliko priprav. Poroča se, da je sveta ruska sinoda na prošnjo blagotvoriteljnega slovanskega društva v Petrogradu odredila, da ima vsa pravoslavna cerkev v 6. dan maja 1885 proslaviti spomin Metodove smrti. Vse cerkve, vsi samostani imajo ta dan obhajati posebno slovesno službo božjo, šole bodo imele praznik, a mej narod se zastoj razdeli životopis sv. Cirila in Metoda. Vse to bode poskrbelo rečeno društvo, kateremu je nalog, prirediti druge slavnosti.

Tudi drugodi, na Českem in Moravskem delajo se velike priprave za dostojno proslavo te tisočletnice, cerkvena oblastva hodijo naprej, a rodoljubi jim pomagajo.

Prošli teden spominal je tudi „Pozor“ rodoljubne te dolžnosti svoje hrvatske rojake in pikro je pripomnjeval, da se v Hrvatih še nihče ne gane v tem oziru, „menda zato, ker vso skrb absorbuje bliž. proslava tisočletnice postanka madjarske države“!

Izrazuje končno še nadejo, da se naši slovanski rojaki vsih rod radi poprimejo prilike, zvezane z rečeno tisočletnico, prilike namreč, pokazati svoje jedinstvo s Slovani — dodajemo še vest, kaj so si nemški šumiglavci izumili iz privatne želje, ki jo je pri obedu, torej privatno izrazil Poljek Pilje v Petrogradu. Poročano je že v tem listu, da so s pravo bratovsko ljubeznijo Poljaki in Rusi počastili gospoda dra. Frana Račkega, prvosodiča južno-slovanske akademije, ko je bival v Petrogradu. Njemu v čast so napravili gostijo in sedaj se za zdravico oglasi tudi rečeni poljak, urednik poljskega „Kraja“, v imenu „Petrogradskega poljskega krožka“ ter o svojem govoru vpraša, ali ne bi kazalo, k letu napraviti v Zagrebu vseslovanski shod, češ drugo leto bode se proslavljala tisočletnica Metodove smrti, potem dvestoletnica osvobodjenja vzhodne Hrvatske od turškega jarma in petdesetletnica hrvatskega duševnega preporoda. Navzočni gosti so pohvalili to misel, a odločilo se ni ničesar, ker bil je to samo obed, a nikakešen shod. Govorilo se je pač natančno le o tisočletnici Metodovi. Iz onega privatnega predloga pa so napravile nemške novine sklep — „vseslovanski shod v Zagrebu.“ In ves neslovanski svet so hotele vzeti v starih s to novico. Raca na vodi, to znajo! — n.

Deželni zbor kranjski.

(VIII. seja v 7. dan oktobra.)

Poslanec g. Rudež-u podaljša se dopust do 12. t. m. Generalno vikarstvo Ljubljanske škofije naznanja, da je razpisan Flachenfeld-Wollwitzov kanonikat, katerega ima oddati deželni zbor kranjski. Dotični dopis izroči se upravnemu odseku v poročanje.

Nadaljuje se specijalna debata o agrarnih razmerah. Vsprejmo se brez daljšega razgovora v našem listu že preobčeni nasveti.

Pri razgovoru o pristojbinah razmatrava poslanec g. L. Robič jako obširno in temeljito napacno prakso, katera se je v tej zadevi nepostavno udomačila pri finančnih uradih in nasvetuje, da se k prvi točki predloga nasvetovanega po gospodarskem odseku dostavi: „Plačilni nalogi naj se izdelujejo tako, da se sprevidi iz njih na prvi pogled, koliko pristojbine, za kaj in na kateri podlagi se je za vsako tranko odmerilo. Iz plačilnega naloga, ki ga vzprejme glavni prijemnik ali dedič premoženja, ki je za skupni znesek pristojbine odgovoren, naj se naredi izpisek in izroči vsakemu deležniku o deleži, kateri ga zdeno.“

Poslanec Kersnik pravi, da bi bil govornik o tej stvari obširneje, da ni v zadnji seji pri razgovoru o tem predmetu potratila nasprotna stranka toliko dragega časa, ne da bi bila stavila kak predlog. Govornik misli, da bode ostala resolucija, kakor jo nasvetuje gospodarski odsek v sedanji obliki, popolnem brezuspešna. Dalje pravi, da se mu je v utemeljenju svojega mnenja ozirati na žalostni usus, ki se je skoro že začetkom prejšnjega desetletja ugnezdil pri odmerjevanji pristojbin. Ako se izroča premoženje mej živimi in sicer pri izročitvah med stariši in otroci, določa postava, da se ima od vrednosti brezplačno izročene premoženja plačati 1% razun tega posebej še 1½% vrednosti nepremakljivega premoženja. Po določbi finančnega ministerstva, ima ta izjema, kajti drugi plačujejo po 3½%, biti veljavna tudi tedaj, če je dotično premoženje, nekoliko ali pa čez vrednost zadolženo. Iste postavne določbe veljajo tudi o dedščinah. Ali ta postava je le na papirji. Pristojbinske oblasti vidijo povsod le kupno pogodbo in računjo po 3½% pristojbine. Govornik trdi, da ko bi imel čas, bi pojasnil, kako finančne oblasti iz-

LISTEK.

Ulična pevka.

Povest. Ruski spisal N. K. Lebedov. Preložil Kmetov

(Dalje.)

II.

Jaz verjela sem tem praznim besedam. Gorje moje bilo je tako veliko, da nisem imela več solz. Zmedeno dejala sem:

— Kako bodem vender živela sama?

On pomislil je, predno je odgovoril:

— Vidiš, sedaj popeljem te jaz v nek kraj, kjer si spočijeva, a jutraj bodeva si uže kaj izmislila . . . Jutro je modrejše od večera, pravijo umni ljudje.

Še danes ne morem umeti, kako se je to moglo zgoditi z menoj, kar se je zgodilo v resnici. Mesto naše, recimo, je veliko, no ono nikakor ni tako ogromno, kakor London ali Pariz, kjer je podoben slučaj, kakor se je pripetil z menoj, popolnoma mogoč. Slučaj, da sem se mogla zgubiti, ob-

jasnujem si s tem, da me nihče ni iskal. Pozneje zvedela sem, da sta sestri vlastelici, zgubivši v požaru vse svoje imetje in ne imajoč s čim živeti, odpotovali s prvim parohodom k svojemu oženjenemu bratu, poklonivši za slovo duhovnemu očetu iz plamena rešena lončka žeravca. Kje tedaj bilo jima je do tega, da bi bili iskali bedno deklico, katera je vender-le imela nekaj svojih? Mačeha bila je vsakako vesela, da sem izginila, prav kakor da sem se udrla v zemljo. Kar se tiče Aleksandre Pavlovne, jej isto tako ni bilo do tega, da bi me iskala, kar sem tudi pozneje zvedela, kajti takoj po požaru, v katerem je zgorel njen prekrasni glasovir, zbolel jej je oča za prehlajenjem na plučih ter je, prebolejši kake pol leta — končal pri nastopu zime. Na ta način zgubila sem se iz vida vseh in jaz sama nisem mogla najti nikogar. Glediščnega privratnika z družino nesem videla nikoli več.

Delavec, vzdignivši me na roki, jel je z menoj bežati v temi, vedno bolj in bolj oddaljuje se od kraja požara. Sijanje ostalo je za nama, a mi dva šla sva po temnih, brezljudnih ulicah, tresoč se od preprihavaajočega naji hladnega vetra. Bila je uže pol-

noč, svetilnice postajale so redke, a srečajoči naji še redkejši. V molčanji dospela sva do nekega jarka ter se jela spuščati vanj; na dnu tega jarka lesketalo se je nedavno od ledu oproščena rečica, na bregu katere so bile postavljene majhne hišice, v oknih katerih, ne gledé na pozno uro, svetile so se luči. Mi dva stopila sva v jedno takih hišic, pri čem naji je hipoma objel duh tobaka, smrad in v obče nekaki težeči zaduhli zrak. Jsz sem zakašljala. Mojega spremljevalca spoznali so takoj in vsprejeli ne ravno ljubeznivo.

— Poberi se, poberi, dečko — gnal ga je stražnik — brezplačno ne puščamo, a ti si še dolgu.

Delavec se za to ni zmenil, postavil je mene na tla in smelo snel z mene mamino žalbo ruto.

— Čemu brezplačno? Za ta in za prošli krat dobite. Ná-te, vzemite.

On dal mu je moj šal. Stražnik ogledal ga je skrbno, potem, zatisnivši jedno oko, a z drugim poredno pomežkovaje težaku, vprašal ga je:

— Si ga že kje izmaknil, je-li?

Delavec razžaljeno:

vlečejo kolikor le moči, iz žepa potrpežljivega kmeta, posebno kmeta, kajti drugi, meščani, veliki posestniki itd. si pomagajo po svojih pravo-srednikih. Res je, da se v tej zadevi dobó pravica pri finančnem ministerstvu, ali v zadnji instanci pri upravnem sodišči. A kmet in mali posestnik ne more lahko nastopiti tega pota, drag je in dolg.

Odkar se je pričela ta nepostavna praksa, rastejo kako desetletje sem dohodki države. L. 1870. je bilo prelimitiranih dohodkov iz pristojbin: 20.185.000 gl.; 1871. že 23.000.000 gl. dočim je l. 1868. bilo le 17.563.000 gl. Leta 1873, 1874 in 1875, pa se je pričelo preziranje olajše-ševalnih določeb in od l. 1876. počenši prelimitiranih je vedno do 32.000.000.

Govornik pravi nadalje, da nema statističnih podatkov glede Kranjske, ali glede malega Brdskega okraja jih ima. Brdski okraj šteje 16.000 duš. L. 1868 plačal je direktnih pristojbin 7762 gl.; l. 1874 7900 gl.; l. 1883 že 9613 gl. in l. 1884 bo prišlo na 10.000 gl. Moglo bi se v tej zadevi marsikaj neprijetnega reči, kakor to izjavlja prosti narod, a govornik tega neče, le toplo priporoča resolucijo in nasvetuje pristavek: „Da se bode vedno oziralo na določbo finančnega ministerskega ukaza z dne 23. avgusta 1855 št. 13.060.“ (Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. oktobra.

Klub českih veleposestnikov pripravlja predlog, da bi se v vse sredoje šole na Češkem uvel tudi drugi deželni jezik kot obligatni predmet. Načrt tega zakona je neki že precej časa izdelan in tudi nas list je že jedenkrat govoril o njem. Kadar pride pred zbor, bode navstal velik krik v nemškem taboru, pa tudi nekateri Čehi neso, kakor se govori, ž njim prav zadovoljni. — Včeraj se je českemu deželnemu zboru predložil Kvičale zakon, kakor ga je spremenil klub veleposestnikov.

Spodnjeavstrijski deželni zbor je zavrgel predlog konservativca Oberdorferja, da bi nikdo ne smel biti ob enem deželni odbornik in državni poslanec.

V obeh zbornicah ogerskega državnega zbora začne se ta teden adrešna debata. Najbrž bode razgovor o tem jako razburjen, zlasti antisemitu bodo porabili to priložnost, da bode pojasnili, kaka nevarnost preti Ogrom in njih državi od židovstva. V adresi, katero bodo predlagali, na dolgo razlagajo, kako židovstvo povsod podkopuje narodno blagostanje, in da židi na skrivnem celo podpirajo anarhizem, da le sami po raznih spletkah pridobe kaj dobička.

Vnanje države.

Budgetni odsek francoske zbornice je končal svoja posvetovanja o proračunu za bodoče leto. Dovolil je finančnemu ministru, da se povisjajo nekateri davki. Sklenil je tudi, da se v Algieru tudi upelje davek od dedščin. Po prvih predlogih vlade bi bil primanjkljaj znašal 50.371.210 frankov. Ko je pa odsek izčrtal pri izdajah vsega vkup 52.291.072, kaže proračun še 1.919.862 frankov preostanka.

Nemški socijalni demokrati jako pridno agitujejo za prihodnje volitve v državni zbor. Pa tudi socijalisti drugih držav podpirajo to agitacijo z denarjem. Tako se je že v Ameriki do srede septembra nabralo 10.700 mark za volilni fond nemških socijalnih demokratov. Sploh kar se delavnosti in požrtvovalnosti tiče pri raznih volitvah, mogli bi socijalni demokrati marsikateri biti v vzgled.

— Ali ne vidiš, da sem ga raz svojega otroka snel?

— No! . . . Trideset.

— Malo je.

Stražnik zavnal je šal, nekoliko pomislil, vzel iz predalca dvajsetico in jo pomolil težaku.

— Vzemi: deset obdržal sem za prenočišče, dvajset imaš za pogrevanje.

Jaz sem molčala. Stražnik vzpomnil se je mene.

— Aj, pozabil sem: od otroka je tudi dve kopejki.

Delavec stisnil je dvajsetico v pest in se nizko priklonil stražniku:

— Pustite jo, vaša milost, ubogajme. Je sirotica: oba roditelja zgorela sta jej na požaru.

Stražnik mahnil je z roko in midva šla sva za pregrajo, stopila v dolgo sobo s pobeljenimi stenami, napolnjeno malo ne popolnoma s prenočevalci, izmed katerih so mnogi že spali, drugi pili, tretji besedovali drug z drugim. Vse to bil je razcapan in blaten narod, od potrebe in stiske pritiran do beračenja, klatenja in tatvine. Se zna, da tu ni bilo žensk in mene pustili so semkaj le radi tega, ker sem bila še tako mala. Vsled vsega, kar sem ta

Belgijska vlada je upeljala tajno policijo in je začela uporabljati žandarje v civilnej obleki, kar poprej tam ni bila navada. Proti temu se je pritožil Bruseljski župan kot zastopnik zakonite policije.

Afriška konferenca, koja skliče Nemčija v Berlinu, vzbuja veliko zanimanje v državniških krogih. Njega program bode neki precej obširen, četudi se bode konferenca posvetovala samo o onih krajih, katerih si še ni popolnem prisvojila nobena država. Najmanj je Angležem po volji, da se skliče taka konferenca, kajti dosedaj so si mislili, da imajo oni neko prednost v vseh afriških zadevah. Sicer se ne ve, kaj bode Anglija odgovorila na povabilo h konferenci. Popolnem ga najbrž ne bode odbila, kajti tako ostro nasprotovati Nemčiji, tudi angleški državniki ne bodo hoteli. Angleški časniki izražajo že zato svojo nevoljo, zlasti jim ne ugaja, da se je konferenca sklicala v Berlinu, ne pa v Londonu, ko imajo Angleži vendar desetkrat toliko gmotnih interesov v Afriki, kakor vse druge evropske države.

Angleški minister Harcourt je v četrtek v Derbyju v nekem shodu govoril o volilnej reformi. Rekel je, da je vlada trdno sklenila prodreti z volilno reformo, nikakor se ne udati pred opozicijo. Lorda Salisbury-ja misel, da bi se pred volilno reformo moral zbornicoma predložiti zakon o delitvi volilnih okrajev, ne oopravičena. Vlada neče nobenega kompromisa z zgornjo zbornico, po katerem bi bila volilna reforma zavisna od nove razdelitve volilnih okrajev.

Dopisi.

Z Iga 10. oktobra. [Izv. dop.] V ponedeljek 6. t. m. se je pri nas vršila volitev v glavni odbor za obdelovanje močvirja. Izvoljeni so bili gg.: M. Peruci, V. Ogorélec in A. Minati. V prvo mi je omeniti, da tacega volilnega imenika nesem videl svoje žive dni, kakor je bil ta. V njem se nahajajo imena posestnikov, ki so umrli že pred 10 ali 20 leti; druga imena pa so se nam brala po trikrat ali še večkrat. To ni družega, nego potrata drazega časa, katerega našemu z delom preobloženemu kmetu že itak vedno primanjkuje. Želeti bi bilo tudi, da se v prihodnje iz imenika izbrisejo imena tistih mož, ki nemajo ne pedi zemlje na močvirju. Menim, da me umejete, kaj hočem reči.

Volilna borba je bila huda. Vse sile so bile naperjene proti novejši izvolitvi g. M. Perucija. Kdor pozna tega gospoda vsestransko delavnost in zila-vost, komur so znane njegove obilne zasluge in njegova velika skrb za našega tlačenege kmeta, mora se čudom čuditi, kako je bilo možno nasprotovati njegovej kandidaturi. Ko bi nam g. P. drugega ne bil pridobil, kakor to, da je ob svojem času ne-ustrašeno in možato pobijal nasvet, naj se zida novo kaplansko, oziroma šolsko poslopje, ter nam na ta način prihrani kakih 10 tisočakov, morali bi mu biti hvaležni. A kdor le količkaj pozna naše raz-mere, lahko takoj sprevidi, da strastno naspro-tovanje g. P. izvira od tod, ker mož ne pozna nika-kega hlinenja in prikimavanja, ampak se povsodi neustrašeno in neupogljivo poteguje za pravice našega zatiranega kmeta. Zato si je nakopal sovraštvo pri naši gospodi in njenih kimovcih. Izdala se je bila v onej visokej hiši parola: „Volite kogar ho-čete, le g. P. ne!“ in ta glas je odmeval celo tam doli nekje za Ljubljano.

A kljubu silnemu naporu od nasprotne stranke,

kljubu temu, da se je še v poslednjem trenutku skušalo na volišče pritirati vse, „kar leze in kar gre“, — ta posel je opravljal, kakor se govori, mož, ki bi bil bolje storil, da je po svojem nalogu strgal preobilo cestno blato, — kljubu surovemu osobnemu napadu na g. P. od neotesanega „petakarja“ — „rokavarja“, ga je imenoval zaveden volilec — zmagal je g. P. s svojo kandidaturo. Novoizvoljeni g. odbornik sme pa tudi po vsej pravici ponosen biti na svoje volilce. Lepa vrsta jih je bilo, in kakšni možaki! Vsi zavedni, neodvisni in veljavni posestniki, katerim ne treba kupovati drv v graščinskih gozdih ter v najem jemati graščinskih njiv in travnikov; v njihovem številu si zastoj iskal „petakarja“. S kratka: Na g. P. strani je bil zastopan kapital in inteligenca, — inteligenca se ve da le v tem smislu, kolikor se more pri nas o njej govoriti.

Priznati moram, da se je nasprotna stranka v obče vela dostojno, izimši prej omenjenega „petakarja“ neumestni napad na g. P.; osobito se je g. župan s Studenca obnašal pri volitvi prav objektivno. Vender se nesem mogel smeha vzdržati, ko sem od volitve gredoč, videl še osmerico ali desetorico volilcev, ki so, pokorni „gospodovemu“ povelju, hiteli na volišče, da bi onemogočili g. P. izvolitev. A slučaj je hotel, da se je uresničila znana prislovica: „Ne boš, Jaka, kaše pihal!“ Kajti bilo je že prepozno. Nehoté mi je prišla na misel znana evangeljska povest, ki pripoveduje, da je gospod, ne imejoč dovolj sposobnih svatov, poslal svoje hlapce na razpotja ter jim velel privedi k ženitnini kruljeve, hrome, slepe in z drugimi nadlogami obtežene. Prijetno je bilo tudi, gledati očeta U., ki je s sveto jezo pogledaval po nasprotnej stranki ter ondu iskal tistega „nesramnega in ostudnega dopisuna, ki se je ob svojem času drznil dati v „cajtenge“ našega gospoda, ki so vender tako skrbni za „zapuščeno“ Izansko faro, da so vsaj nekoliko popravili farno cerkev, saj se je bilo bati, da se bode zdaj pa zdaj zgrudila v razvaline. (Primeri „poslano“ v „Lj. L.“ št. 171.) Čudim se le, da se ta mož še do danes ni pobriol, da bi se vzdignil ter po vaseh šel nabirat mōž, ki bi kot deputacija izrekli najsrčnejšo zahvalo „iskreno ljubljenemu“ gospodu, da je nekoč mej propovedjo že itak pre-več zaničevane Izance blagovolil počastiti z laskavimi besedami: „Izanci ste sami berači!“ Oča U., na-redite nam to ljubav in pošljite to zahvalo makari v vse slovenske časopise!

Rad bi napisal še nekaj besed o decentralizaciji našega obširnega volilnega okraja, o skrivnem vojskovodji nasprotne stranke ter njega adjutantih, o „poslanem“ v „Lj. L.“ št. 171 priobčenem ter njega deloma nepristnih podpisih, a dopis se je itak preveč raztegnil. — H koncu le še to: Slava vrlim možakom iz Matene, Bresta in Tomišljega, ki se neso dali vjeti v „skrbno nastavljene mreže“, ampak so po svojem prepričanju volili v močvirski odbor vrednega zastopnika g. P., moža, ki po svojih teoretičnih in praktičnih vednostih toliko nadkrijuje svoje nasprotnike, da neso vredni, da bi mu jermena od-vezali od njegovih čevljev!

Možakom Izanskim hvala na njihovem v obče dostojnem obnašanju pri volitvi, katerim bi bilo le želeti, da se vender jedenkrat otresejo nepotrebne

— V triogelnik, se zna, bode se naučila; a ona ne poje.

— Kakor kanarček. Najčistejši Kurski slavček.

— Nkar lagati.

— Prosim, dokažem!

Mene so dregnili in odprla sem oči, ne vedoč za kaj tu gre. Delavec stresel me je za ramo in ukazal:

— Poj!

Jaz sem molčala. On nikakor ni mogel vedeti, da jaz pojem, da so moje sposobnosti celo izvanredne za sedemletno starost. On trdil je, da znam peti, iz prekanjenosti, iz obupne drznosti, katere je, vidno, imel dovolj v svojej vlasti. Čuvši moje molčanje, prišel je iz sebe, zablisnil z očmi in zamahnil s pestjo, namerjaje mene udariti. Jaz strdila sem se od strahu biti tepena in na jedenkrat, v nekakem pripadku poluzavesti, zapela sem arijo paža.

O! Bože moj! Kaki nenavadni, kaki nevzmožni zvoki za kraj, kjer sem se nahajala. Kaka čudna slika tega mračnega bivališča pijancev, potepuhov in brezdomnih, sredi katerih sem pela inozemno, čudesno pesen, če tudi sem jo pela zibaje se po svojem običaji iz jedne strani v drugo, oblivaje se s solzami, stiskaje svoji suhljati roki k ravno tako

dan preživela, postala sem nekako omamljena in brezčutna k vsemu. Usedla sem se, kamer mi je pokazal moj novi pokrovitelj, mej steno in neki kovčeg s stekli in slikicami, iz stranice katerega je molel ročaj. Kmalu spoznala sem, da je lajna, spoznala skoz sen, ki mi je zatiskal trudne oči. V poluspanji, sredi vsakojakih kratkih, motnih prizorov sanj, v katerih so se mi kazali zdaj obraz Aleksandre Pavlovne, zdaj razsvetljeno svitom požara očetovo truplo, zdaj sestri-vlastelci, bežeči z lončki žeravca, — v poluspanji lovila sem pogovor delavca s starim lajnarjem. Pogovor pričel je delavec:

— Vi igrate v lajno?

— Da.

— Brez opice?

— Je poginila.

— In tudi deklice nimate s triogelnikom?

— Je umrla, — bil je odgovor, — triogelnik in rudeč plašč s kapico imam še.

— Tako.

Tu sem z nova zadremala in se prebudila na sledečem mestu. Lajnar je govoril:

— Ona je še majhna.

— V triogelnik igrati pač ni nobena umetnost.

bojazljivosti in nespametnega jerobstva ter se pokažejo sa mostojne možake! Vam, oče U., bi svetoval, da se preveč ne jezite nad „pregrešnim“ dopisnikom; saj veste, da jeza škoduje; pa kaj pravim škoduje? greh je, greh, in če se ne motim, še naglavni greh. Le verujte mi, da so ovčice naše fare sploh dobre, in da le nekateri kostrunje „gospoda“ v nos dregajo. Tebi pa, dragi Martine, klidem od središča „obširne“ Izanske fare: Ne ustraši se nasprotovanja, naj že prihaja od zdolaj ali od zgoraj; ne zmeni se za napade tega ali onega nauhujskanega „petáarja“; bodi preverjen, da ti je večina, kolikor jaz poznam ljudi, v srci hvaležna, da časi podrezaš v sršenovo gnezdo, a naši ljudje so, saj ti je znano, boječi; neustrašeno se drži še na dalje lepega gasla: „Tvrđ bodi, neizprosén, mož jekién, — Kadar brani ti je čésti in pravde“ zatiranega Izanskega kmeta.

Iz Litije 13. oktobra. [Izv. dop.] Kje in zakaj se neki danes tako mogočno strelja, vprašal bi bil dne 12. t. m. marsikdo. Ah, ako si dragi prišel v naš trg, prepričal si se, da tu mora neka nenavadna slovesnost biti. Ljudstvo iz bližine in oddaljenih krajev videlo se je trupama pribajati. Kaj neki mora biti! Danes obhaja Litija nenavadno slovesnost, slovesnost blagoslovljenja novo predelane cerkve.

Kdor je bil prejšnji čas v našem trgu, čutil se je gotovo, da ima tak trg tako priprosto slabo cerkev. Unanja oblika ni bila več podobna cerkvi, streha slaba, da je skoraj ozidje o deževji škodo trpelo, zvonik pa ni imel že več prave podobe, marveč bil je najbolj podoben staremu stiganemu klobuku.

Toda danes ni več tako! Na prizadevanje visokočastitega za naš trg zelo vnetega g. župnika Jerneja Zupančiča pričelo se je letošnjo pomlad prej tako zapuščeno cerkev popravljati in predelovati. Dasi tudi je letošnje slabo vreme delo zelo oviralo, zdelal je gospod stavbeni mojster Zupančič, pod vodstvom neumrljivo delavnega polrja g. Antona Jevnikarja novo delo tako precizno in lepo, da sme Litijski trg na to svojo cerkev ponosen biti. Pročelje cerkvi vam je najokusnejši sestavljeno in spominja „en miniature“ na frančiškansko cerkev v Ljubljani; zunanji obliki primerna je pa tudi notranja oprava. Prej strašno zanemarjeni zvonik, označuje v sedanji veličastni podobi od daleč, kako uneto za lepoto božje hiše ob jednem pa za kinč svojega trga je naše ljudstvo.

Toraj vso čast našim tržanom, g. župniku, g. mojstru in vodji dela, kakor tudi g. župniku Koprivnikarju za napravo narisa, da se je to delo tako veličastno in lepo izvršilo.

Pri včerajšnjem blagoslovnem opravilo čuli smo zopet jedenkrat naše izvrstne pevce, tako lepo in precizno svojo nalogo izvršiti, da zamoremo tudi na nje ponosni biti. Ako pomislimo, da gospode pevci večinom rokodelci v prostih urah se tako trudijo in v petji vadijo, priznavati moramo njih trud in marljivost očitno. Pohvaliti moramo pa tudi g. pevodjo organista Gostiča, da se toliko trudi in petje tako izvrstno poučuje.

Ne smem pa pozabiti, da so praznično veselje

suhljatemu telu! . . . Nihče me ni ustavil, dasi sem prelomila s svojim petjem pravila, sprejeta v prenočišči, kjer se je prepovedovalo petje, če tudi sem pela glasno, v vso silo svojega detskega glasa. Razbudila sem speče, ki me za to neso opsovali, ampak so me jeli poslušati. Jaz pokorila sem s svojim detskim glasom vse in zadušila vsak trenotek gotovi izbruhniti prepir in zmerjanje. Nikoli nesem imela pazlivejših poslušalcev, če tudi sem pela pozneje v carskej operi. Sicer pa tudi pozneje nikoli več nesem pela s takimi solzami in obupanjem — izvzemši še jedenkrat, — kakor sem pela v opisani večer.

— No, ali to ni pravi Kurski slavček?

Jaz sem upála, zatisnivši oči, na vzglavje ter popolnoma izgubila poslednje svoje moči . . . Ne mneč o kom in o čem se govori, čula sem sledeči razgovor:

— No, ali vzameš? vprašal je delavec.

— Koliko pa hočeš?

— Z obleko ali brez obleke?

— Ne, daj le z obleko . . .

— Z obleko menj kot za pet ne odstopim.

— Aj, kaj misliš! . . . A tri . . .

— Nikakor ne! . . .

Pri teh besedah sem zaspala. (Konec prib.)

popoludne in na večer posebno povzdignili čitalniški pevci iz Ljubljane (gg. Međen, Čamernik, Steinmetz, Pucihar, Noll in Paternoster), ki so nas ta dan obiskali. Res tako petje, kakor smo ga imeli priliko pri gospodih poslušati, mora človeka navdušiti. Hvala vam tedaj, da ste nas tako prijetno zabavali.

Omeniti mi je še ob kratkem neke druge na prave, in to je vodnjaka. Prepotrebno to napravo izgotovilo je vodstvo tukajšnjega rudarstva. Po daljnem prizadevanji in raznih prošnjah preskrbelo nam je slavno tukajšnje rudarsko vodstvo slednjič zdrave pitne vode. Vodnjak je sicer res priprosto napravljen, a je vsakako nov in krasi naš trg.

Tedaj, draži tržani, dve veliki nalogi izpeljali ste tekom letošnjega leta, trg se je tem potom močno olepšal, ne ostanite na sredi pota poskrbite počasi še nekoliko malih naprav in v kratkem bode naš prijazen trg prav vzoren kraj. K—c.

Domače stvari.

— (V deželnem zboru Kransjkem) objavili so se danes sklepi zadnje tajne seje. Vzame se na znanje, da sta se uradnika Kunibert Drenik in Kozjek iz službe odpustila. Trem otrokom Drenikovem dovoli se po 50 gld. skozi tri leta! Gosp. Kozjek vzprejme se zopet kot deželni uradnik extra statum, proti temu, da po njem v zvezi z K. Drenikom povzročeno škodo deželnemu zakladu v obrokih povrne. Vodji vinarske in sadjarske šole na Slapu gosp. Dolencu poviša se plača za 200 gld. in pusti dosedanja osobna doklada. Prazentacija za Wollwitz-Fraichenfeldov kanonikat izroči se deželnemu odboru. Račun stroškov za deželno slavnost v znesku 65 000 gold. 23 1/2 kr. se odobri. — Za razstavo v realki o priliki deželne slavnosti nakupljena oprava, izroči se deželnemu muzeju. Razpravljalo se je potem o predlogu gospodarskega odseka o ustanovitvi vinarske in sadjarske šole na Dolenjskem in sklenilo se je, da ima deželni odbor vse potrebno ukreniti in v prihodnjem zasedanju svoje predloge staviti. Poslanec Lavrenčič se je gorko potegoval za obstanek Slapske šole, poslanec Šuklje pa je priporočal napravo nižje kmetijske šole na Dolenjskem blizu Rudolfovega. Dežman se je protivil takej šoli na Dolenjskem zaradi velikih stroškov in se mahoma prelevil v zagovornika šole na Slapu. Dr. Vošnjak naglašal je veliko korist vinarske in sadjarske šole na Dolenjskem, ob jednem pa navajal, kako se številu učencev na Slapski šoli vedno bolj množi. Rešilo se je potem več peticij, ob 1. uri pa pričela tajna seja.

— (Dr. Glantschnigg,) urednik „Kmetškega prijatelja“ prikazal se je danes v kranjskem deželnem zboru, menda pogledat skesane nemške grešnike, katere je v „Deutsche Wacht“ v sobotnem listu prav temeljito oštel, rekoč, da nemštvo „vzemerirjeno“ (beunruhigtes) nema od nemških poslancev v kranjskem deželnem zboru ničesar pričakovati in da treba novih zastopnikov. Dopisnika Dunajskih listov je nagovoril, naj mu pokaže barona Apfaltrerna. Mogočni dr. Glantschnigg se je jako malo laskavo izrazil o kranjskem deželnem zboru, kajti vsaka občinska seja v Celji ali Celjski okolici mu bolj imponuje. Ko je prišel g. Murnik v slovenskem jeziku poročati, pa je urednik „Kmetškega prijatelja“, kakor bi ga bila kača picila, zbežal iz dvorane. Kako da slovenskemu uredniku slovenska beseda tako preseda?

— (Pri dopolnilni volitvi) za I. okraj Tržaške okolice propal je narodni kandidat g. Peter Peršič in izvoljen je vitez Strudthoff, ki je dobil 147 od 300 oddanih glasov.

— (Interpelacija o „družbi sv. Mohorja“) napovedal je v sobotnej seji koroškega deželnega zbora poslanec dr. Traun. Stavil jo je menda včeraj. Radovedni smo, kaj je „furor teutonicus“ očital tej družbi, katera je našim nemškutarjem zavoljo plodonosnega svojega delovanja tako na potu.

— (Tour in retour listi) mej Ljubljano in Litijo začno se jutri izdavat. Trgovsko ravnateljstvo južne železnice naznanilo je to gosp. Franu Hrenu s pismom z dne 5. t. m. št. 14274, ki slove: „Gospod Fran Hren, trgovske zbornice svetnik v Ljubljani: Vsled Vašega cenjenega z dne 22. avgusta t. l. naznanjamo vam, da smo uvažuje tamošnje potrebe, tour in retour liste za znižano ceno za poštno in brzovlake mej Litijo in Ljubljano s 15. dnem t. m. uveli.“

— (Izpiti o učiteljski spobnosti) za ljudske in meščanske šole bili so od 6. do 12. t. m. Oglasilo se je 8 učiteljev in učiteljic. A) za ljudske šole gg: Anton Gselman. zač. podučitelj na dvorazrednici v Šmartinu pri Wurmbergu na Štajerskem; Bernard Janec, bivši pomožni učitelj v Šiški; Anton Kadunec, zač. učitelj v Hinjah; Alojzij Keel, zač. učitelj v Ihanu; Gustav Spetzler, zač. učitelj v Lescah; Ignacij Zupan, zač. podučitelj pri sv. Lorencu na Štajerskem; Anton Vrančič, zač. učitelj v Zagradci; Janez Vrežec, zač. učitelj pri sv. Gregorji v Kočevskem otkraji: — gospodičine: Antonia Dalben, zač. učiteljica na dvorazrednici v Absdorfu v Spodnji Avstriji; sestra Mehtilda Glaser, učiteljica v Lichtenturnovi deklški sirotišnici v Ljubljani; Frančiška Škrjanec, zač. učiteljica na trirazrednici pri sv. Gregorji na Štajerskem; Ivana Steska, zač. učiteljica na Vačah; Sofija Ziegler, učiteljica v zasebni šoli godč. Rehu-ove v Ljubljani. B) Za meščanske šole: g. Anton Funtek, učitelj v Št. Vidu pri Zatičini. Spričevalo II. vrste je dobila 1 učiteljica; spričalo III. vrste je dobilo 6 učiteljev in 2 učiteljici; spričalo IV. vrste pa sta dobila 2 učitelja in 2 učiteljici. 1 učitelj je mej izpraševanjem odstopil.

— („Balkan Post“) Pod tem naslovom začel je naš rojak g. A. Bezenšek izdajati nov list, ki bode izhajal vsaj dvakrat na teden in stane za četrta leta 20 frankov ali 10 gold. List je namenjen kot „korespondenca“ drugim časnikom in se tudi tiska kot rokopis. Ker bode ta list razpravljaj razmere v Bulgariji in Rumeliji, bode gotovo dobro služil vsem časnikarjem. Gosp. A. Bezenšku, ki je lastnik in nrednik temu listu, želimo najboljši uspeh.

— (Gospode Sokole in vse prijatelje telovadbe) opozarjamo na pouk začetnih vaj v telovadbi, kateri se prične danes ter nadaljuje vsak torek, četrtek in petek ob 8. uri zvečer v realkinej telovadnici.

— (Zelje) je letos v Ljubljanski okolici tako dobro obrodilo, da se prodaje 100 glav za 2 gold. V Trnovem in v Krakovem je sedaj živabno gibanje, da se napolnijo zaloge in se pripravi blago za Trst in južne kraje, pa tudi za Ogersko in v Nemčijo, kjer je naše zelje na jako dobrem glasu.

— (Veliki pes) g. A. Zeschko-ta je preteklo nedeljo popadel nekega pismonošo. Zopet dokaz o koristi velikih psov.

— (Začetek zime.) Iz Celovca se nam piše dne 12. t. m.: Cel teden imeli smo nestanovitno, spremenljivo vreme. Toplo solčno vreme vrstilo se je vsak dan po nekolikrati za nenadnimi plohami; po gorah pa je zapadal sneg čedalje nižje. — Včeraj večer začela je briti huda burja; danes zjutraj pa je o temperaturi pod 0 začelo snežiti in vsa planjava okolo Celovca je pobeljena. Ako snog ne neha kmalu, utegne napraviti veliko škodo na drevju. —

— (Trtna uš) širi se tudi po Istri jako močno. Začetkom t. l. bilo je okuženih 46.76 ha., sedaj se pa računi, da je že 60 hektar okuženih.

Razne vesti.

* (Kolera na Laškem.) V Rimu so izdali statističen izkaz vseh za kolero obolelih in umrlih osob. Od 2. avgusta t. l., v kateri dan je kolera na Laškem prvo žrtev pobrala, pa do konca meseca septembra t. l. je po 42 laških pokrajinah ta kužna bolezen napala 17.332 ljudij usmrtila pa 8644 osob. Ti statistični podatki nam jasno kažejo, da kolera na Laškem hujše razsaja in več žrtev zahteva, nego na Francoskem. Pa tudi po španjolskih okuženih pokrajinah še kolera ni ponehala, a vendar zanjo ljudje ne mrjō prehudo.

* (Pokojnega Todlebnā) truplo se je pretekla nedeljo svečano prepeljalo na kolodvor v Rigi, od koder se odpelje v Sebastopol, kjer se bode v 17. dan t. m. položilo v rakev.

* (Nagrada 1.439.220 rubljev.) Največa nagrada, katera se je kdaj za kako znanstveno ali umetelno delo razpisala in plačala, je gotovo ona, ki je bodo v Petrogradu z dnem 1. decembra 1925 izplačali. To znaša 1.439.220 rubljev. Grof Arančev, dolgoleten prijatelj in svetnik ruskega carja Aleksandra I., je namreč malo pred svojo smrtjo 1833 leta vložil v državno banko 500.000 rubljev. Ta glavica, katere se ne sme nihče preje dotakniti, se mora vsled grofove oporoke z obresti vred 1. decembra 1925 v dan 100 letnice smrti grofovega carskega prijatelja izplačati pisatelju za najboljšo zgodovino vlade carja Aleksandra I. Razsojevala bode o zgodovini Petrogradska akademija znanostij. Vložena glavica bo s 4% narasla v teku let na 1.918.860 rubljev, od katerih dobo 3/4 = 1.439.220 rubljev pisatelj za svoje venčano

